

Krajanské listy – červenec 2015

Vydává Velvyslanectví České republiky v Pretorii ve spolupráci s českými krajany
v Jihoafrické republice.

Náměty a příspěvky zasílejte na adresu: maria.ramsova@seznam.cz
Redakce a Velvyslanectví České republiky v Pretorii neručí za obsah zaslaných příspěvků.
Redakční rada: Radek Nedvěd, Mária Ramsová, Mirka Schullerová

Vážení a milí krajané,

Přinášíme Vám červencové číslo Krajanských listů. Dozvíte se v něm o mši na památku Jana Husa při příležitosti připomenutí 600. výročí jeho upálení. Připomeneme si i další dvě významné české osobnosti: vynálezce kontaktních čoček Otto Wichterleho a Josefa Masopusta, který proslul nejen jako vynikající sportovec, ale i nevšední člověk. Pan Masopust bohužel na konci minulého měsíce zemřel.

V tomto čísle zavítáme také do Prahy a Konstantinových lázní. Za přečtení stojí chvála vizuální kvality socialistické stokorunové bankovky či článek o změnách ve vnímání muže jako živitele v České republice.

Přejeme Vám pěkný červenec!

Vaše redakce

INFORMACE VELVYSLANECTVÍ ČR V PRETORII	2
V JOHANNESBURGU SE KONALA MŠE NA UCTĚNÍ PAMÁTKY JANA HUSA.....	2
INZERÁTY / ŽÁDOSTI / OZNÁMENÍ	3
VÝBĚR ZE ZPRÁV	4
ZEMŘEL LEGENDÁRNÍ JOSEF MASOPUST, PRVNÍ ČESKÝ FOTBALISTA, KTERÝ ZÍSKAL ZLATÝ MÍČ	4
VÍCE JÍDLA, MÉNĚ JÍZDENEK. CO LIDÉ KOUPILI ZA PRŮMĚRNOU MZDU LONI A V ROCE 1985	4
KTERÉ AMBASÁDY NEJVÍC POMÁHAJÍ BYZNYSU? V ŽEBŘÍČKU BODUJE ŘÍM, ABÚ DHABÍ, KUALA LUMPUR ČI PRETORIE.....	6
ČESKÉ OSOBNOSTI: OTTO WICHTERLE	8
PAMÁTKY UNESCO: PRAHA	8
ZAJÍMAVOSTI.....	10
STOKORUNA Z ÉRY ČSSR JE JEDNOU Z NEJLEPŠÍCH BANKOVEK NA SVĚTĚ.....	10
MUŽE ZA ŽIVITELE RODINY POVAŽUJÍ POUZE ČTYŘI ČEŠI ZE STA.....	11
ČESKÉ LÁZEŇSTVÍ: KONSTANTINOVY LÁZNĚ	11
ČEŠTINA.....	12
ZÁBAVA.....	14
RECEPTY – JAK NA NEMOCI	14
SPRÁVNÁ ŘEŠENÍ.....	15

INFORMACE VELVYSLANECTVÍ ČR V PRETORII

(Kontakt: Embassy of the Czech Republic, 936 Pretorius Street, Arcadia, Pretoria,
P.O. Box 13671, Hatfield 0028-Pretoria, e-mail : consulate_pretoria@mzv.cz, tel.: 012 4312380, fax:
012 4312398)

V JOHANNESBURGU SE KONALA MŠE NA UCTĚNÍ PAMÁTKY JANA HUSA

V kostele jihoafrické Moravské církve (Moravian Church in South Africa) v Eldorado Parku v Johannesburgu se dne 5. července 2015 konala slavnostní mše při příležitosti 600. výročí úmrtí Jana Husa († 6.7.2015). Mše se zúčastnil prezident církve Rev. Brian Abrahams, velvyslankyně ČR v JAR Blanka Fajkusová a konzul Radek Nedvěd. Na mši přišlo na 120 věřících. Ti měli možnost prohlédnout si i výstavu „Jan Hus roku 1415 a 600 let poté“, které byla pro tuto příležitost v kostele instalována. Dva dny předtím, dne 3. července, se v Johannesburgu v hotelu Indaba ve Fourways konal na počest Husova výročí galavečr, kterou organizovala místní Moravská církev. Slavnostní večere se zúčastnil i velvyslanec při Evropské unie v Pretorii Roeland van de Geer. Tyto akce navázaly na představení uvedené výstavy o Janu Husovi na různých místech v JAR v tomto roce, o kterých jsme informovali již dříve.

Velvyslankyně B. Fajkusová při projevu v kostele Moravské církve v Eldorado Parku

INZERÁTY / ŽÁDOSTI / OZNÁMENÍ

Hledají se:

Pan Karel Benda, narozen 1. 5. 1935.

Do JAR emigroval v 70 letech a naposledy údajně pobýval v Johannesburgu.

Případné informace sdělte paní Ivoně Bendové, e-mail: bendova.ivona@hotmail.com, tel. +353 83 100 8442

Paní Dagmar Siegl, rozená Bezpalcová, narozena v r. 1946 v Čechách.

Poslední korespondenční adresa: paní Dagmar Siegl, POSBUS 78603, 6030 Pretoria, South Africa
V případě, že byste o uvedené měli jakékoliv informace, zašlete je prosím na e-mailovou adresu: bezpalecmichal@seznam.cz nebo volejte na 0420 736137282 pana Michala Bezpalce z Českých Budějovic.

Výuka češtiny a angličtiny od začátečníků až po velmi pokročilé, od dětí až po důchodce.

Individuální přístup. Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobilní telefon 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Kvalifikovaná soudní překladatelka nabízí vypracování překladů z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny (případně z a do ruštiny a němčiny). Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobilní telefon 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com.

Naučte se šít jako profesionálky a oblékejte se podle svých představ.

HODINY ŠITÍ pro začátečníky i pokročilé

Individuální přístup a zdokonalení vašich dovedností jsou u nás zaručeny.

Specializujeme se také na **DESIGN A ZAKÁZKOVÉ ŠITÍ** svatebních šatů; večerních, business a vycházkových oděvů.

Najdete nás v Centurion.

VOLEJTE 0834484795 – Petra

Villa Klara B&B nabízí ubytování v luxusně vybavených pokojích v srdci Johannesburgu v Northcliffu. Guesthouse je vhodně situován velmi blízko nákupního střediska Cresta.

Ideální pro byznysovou klientelu díky své poloze. (CBD 15minut, Sandton 20minut, N1 7 minut, nemocnice 10 minut)

Pokoje mají WiFi spojení.

Pro více informací navštivte naši webovou stránku www.villaklara.co.za

Rezervace: klara@villaklara.co.za či 011 478 2513. Denně od: 08:00 do 17:00.

At Villa Klara, the customer always comes first

VÝBĚR ZE ZPRÁV

ZEMŘEL LEGENDÁRNÍ JOSEF MASOPUST, PRVNÍ ČESKÝ FOTBALISTA, KTERÝ ZÍSKAL ZLATÝ MÍČ

Český fotbal prožívá smutný červnový den. Legendární Josef Masopust, vicemistr světa z Chile ve dvaasedesátém a první český držitel Zlatého míče pro nejlepšího fotbalistu Evropy, zemřel v Praze ve věku 84 let. Po těžké nemoci a pobytu v nemocnici si přál zemřít doma ve svém dejvickém bytě kousek od pražské Julisky, kde v dresu Dukly sbíral tituly, pocty a triumfy. Fotbalový Pánbůh ho vyslyšel, Josef Masopust zemřel v pondělí dopoledne v kruhu své rodiny.

Kolik jen poct, trofejí a uznání získal? Jak nesmazatelně se do fotbalové historie u nás i v celém světě zapsal? Jak výrazně ovlivnil celé hráčské generace, které přicházely po něm? Těžko se najdou slova, jimiž by se dala legenda zvaná Masopust popsat. „Narodil jsem se v době, když už byl pan Masopust vynikající fotbalista. Obdivovali ho moji rodiče, tvořil dějiny, byl můj vzor,” svěřovala se francouzská fotbalová ikona Michel Platini sedící dnes v křesle prvního muže evropského fotbalu.

„Masopust hrál jako Brazilec. Vypadal, choval se a hrál, jako by se narodil u nás. S míčem byl opravdu skvělý,” skládal mu komplimenty největší fotbalista všech dob Pelé.

„Josef Masopust? Velký fotbalista. Skvělý člověk. Dobrý přítel!” přidával slavný Portugalec Eusébio, který mu na jaře roku 1963 při pohárovém duelu Dukly s Benfikou gratuloval jako jeden z prvních k zisku Zlatého míče France Footballu pro nejlepšího fotbalistu Evropy.

Zdroj: sport.cz
Rubriku připravila: Mária Ramsová

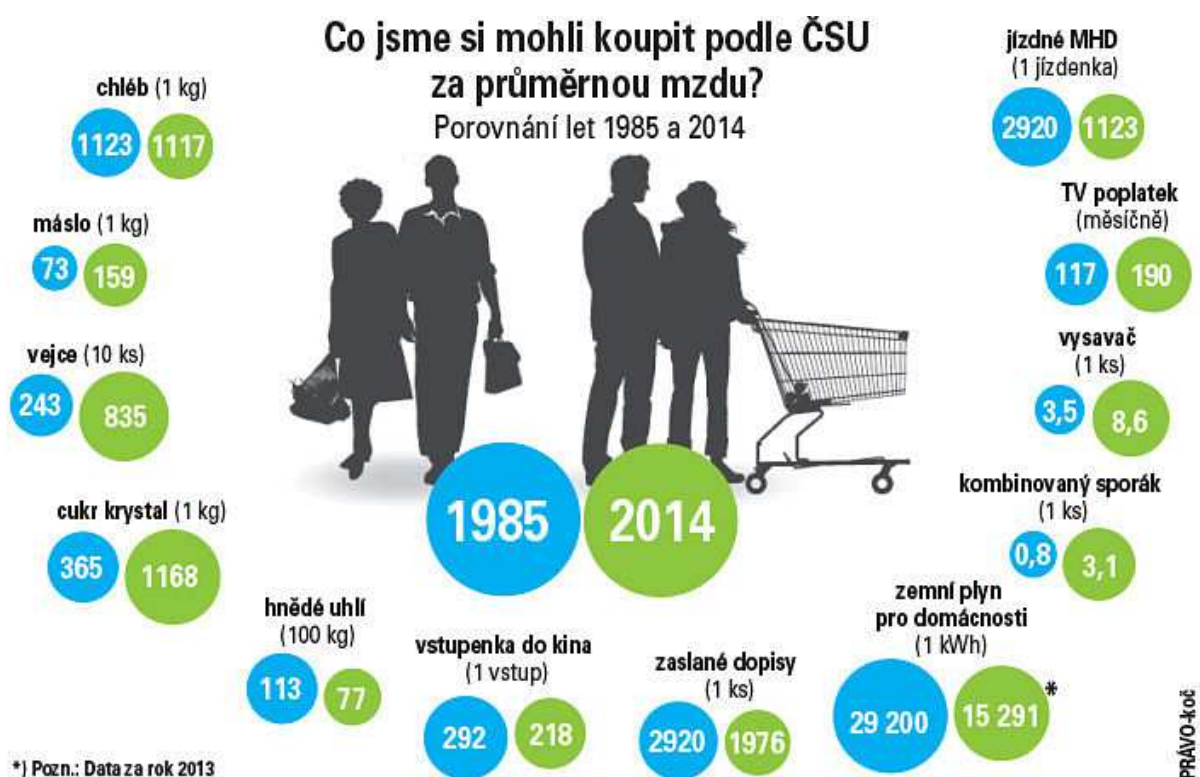
VÍCE JÍDLA, MÉNĚ JÍZDENEK. CO LIDÉ KOUPILI ZA PRŮMĚRNOU MZDU LONI A V ROCE 1985

Průměrná mzda v Česku se od roku 2000 zdvojnásobila, uvedl Český statistický úřad. Zvyšuje se i množství předmětů či množství potravin, které si za průměrnou mzdu můžeme pořídit. V roce 1985 si

Čech mohl z průměrné výplaty koupit například 365 kg cukru nebo 73 kg másla, v roce 2014, kdy byla průměrná mzda 25 686 korun, to bylo 1168 kg cukru a 159 kg másla, informoval Český statistický úřad.

V číslech je ale jedna pozoruhodná výjimka, a to chleba. Z průměrného platu jsme si v roce 1985 pořídili o šest bochníků chleba více než za průměrnou mzdu v roce 2014. Lépe jsou na tom v současnosti elektrické spotřebiče. V roce 1985 stačila na pořízení kombinovaného sporáku tak jedna výplata. Nyní si člověk může takové sporáky koupit tři. Naopak z průměrného platu roku 1985, který činil necelé tři tisíce korun, si Češi mohli koupit více než dnes například jízdenek na městskou hromadnou dopravu. V roce 1985 to bylo 2920 jízdenek, loni jen 1123. Lidé si také mohli reálně koupit více vstupenek do kina nebo více zemního plynu. Za průměrnou výplatu bylo také možné poslat 2900 dopisů, nyní je to 1900.

V Česku se také prohlubují rozdíly mezi nejhůře a nejlépe placenými pracemi, potvrdil Český statistický úřad. V roce 1990 činil rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší dosaženou průměrnou mzdou za odvětví jen 1817 korun. V roce 1999 již rozdíl přesahoval 13 tisíc korun. Loni se rozdíl prohloubil podle údajů společnosti Trexima na 34 741 korun.

„Nejvyšší mzdy jsou dlouhodobě v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví, velice rychle je však dohánějí zaměstnanci v informačních a komunikačních činnostech. Mzdy zde dosahují dvojnásobku průměru ostatních odvětví,“ sdělila Jitka Erhartová, vedoucí oddělení statistiky práce ČSÚ. V tomto oboru loni průměrná mzda dosáhla výše 48 157 korun hrubého. Naopak nejnižší mzdy musíme hledat v ubytování, stravování a pohostinství, kde si k průměrné mzdě 14 093 Kč mohou vypomoci spropitným, a pak v odvětví administrativní a podpůrné činnosti. Tam dominují agentury práce a průměrná mzda vlani činila jen 16 725 Kč, uvádí zpráva Českého statistického úřadu.

Rozdíly ve výdělích jsou nejvýraznější podle konkrétních zaměstnání. Např. řídicí pracovníci v roce 2014 vydělávali podle mediánu 42 645 Kč, tedy dvojnásobek úrovně mezd úředníků nebo řemeslníků. Ovšem i uvnitř této kategorie zaměstnanců jsou velké rozdíly závislé na oboru a na velikosti řízeného podniku či útvaru. Na opačné straně mzdové škály si nadpoloviční většina pomocných a

nekvalifikovaných pracovníků a také téměř polovina pracovníků ve službách a prodeji vydělala méně než 15 tisíc hrubého měsíčně.

Čtyři z pěti zaměstnanců loni brali mzdy v intervalu 12 000 Kč až 42 000 korun hrubého měsíčně, uvedli statistici. Mzdový medián, tedy výše mzdy, na kterou dosahuje přesně polovina zaměstnanců, v roce 2014 činil 21 629 Kč. Medián mezd mužů byl o 4098 Kč vyšší než u žen. Průměrná mzda dosáhla v loňském roce 25 686 Kč a meziročně se zvýšila o 608 Kč. Díky nízké inflaci se mzda reálně zvýšila o 2 %.

V roce 2014 průměrné platy v nepodnikatelské sféře mírně předstihly (o 217 Kč) mzdy v početně větší komerční sféře. Pracovníci v nepodnikatelské sféře jsou mnohem vzdělanější, bez maturity je jen každý pátý a 30 % tvoří vysokoškoláci. Ve mzdové sféře je téměř polovina lidí bez maturity a vysokoškolské vzdělání má pouze jeden ze sedmi. Obecně platí, že výdělky v platové sféře jsou nivelizovanější, v komerční mzdové sféře existuje vysoká variabilita.

„Variabilita pak znamená zvyšování celkového rozpětí mezd: čtyři z pěti zaměstnanců brali mzdy v intervalu 12 až 42 tis. korun hrubého a na každé straně byla ještě desetina extrémních hodnot, na jedné lidé poblíž minimální mzdy, na druhé vysoké výplaty až do miliónových hodnot,“ vysvětlil Dalibor Holý, ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí Českého statistického úřadu.

Zdroj: Novinky.cz

KTERÉ AMBASÁDY NEJVÍC POMÁHAJÍ BYZNYSU? V ŽEBŘÍČKU BODUJE ŘÍM, ABÚ DHABÍ, KUALA LUMPUR ČI PRETORIE

Ministerstvo zahraničí poprvé udělovalo body českým ambasádám podle toho, jak pomáhají tuzemským podnikatelům. Žebříček je kvůli objektivitě rozdělený podle kontinentů. Do hodnocení se zapojili byznysmeni, úřady a zájmové svazy. Podle podnikatelů patří mezi premianty velvyslanectví v italském Římě, jihoafrické Pretorii, kolumbijské Bogotě a malajsijském Kuala Lumpur.

„Jako v každé službě státu musíme vědět, jestli pracujeme dobře,“ říká ministerský náměstek Martin Tlapa, který má ekonomickou diplomacii na starosti. Hodnocení se teď stane každoročním zvykem a výsledky se promítnou do finančních odměn zaměstnanců na zahraničních úřadech. Pilotní bodování se rozjelo v dubnu, přičemž ministerstvo zajímalo, jak ambasáda nebo konzulát komunikují, jestli samy vyhledávají zajímavé příležitosti a upozorňují na ně české exportéry. Podle počtu získaných bodů pak diplomatické úřady spadají do tří kategorií – v té nejhorší při prvním hodnocení neskončil nikdo.

Může to být i tím, že zástupci byznysu jsou opatrní a nechtějí diplomaty špatnou známkou urazit. „Do budoucna bychom uvítali možnost anonymity při vyplňování dotazníků, případně záruku vedení ministerstva zahraničí, že s poskytnutými údaji bude postupovat obezřetně. S většinou zastupitelských úřadů spolupracujeme průběžně a máme samozřejmě zájem s nimi zachovat dobré pracovní vztahy,“ vysvětluje Lukáš Martin, ředitel sekce mezinárodních vztahů Svazu průmyslu a dopravy.

Ministerstvo bralo ohled na to, že v každém regionu má ekonomická diplomacie jinou váhu. A čelí různým překážkám. Více práce s dojednáváním obchodu bude mít třeba velvyslanec v severní Africe, zatímco v západní Evropě není podpora na úrovni vlády pro úspěch exportéra tak zásadní. „Odpadá hodnocení podle osobních antipatií a jsou dány jasné priority. Navíc jsme z bodování vyřadili úřady, které jsou z pohledu bezpečnosti v nejvíce rizikových zemích, protože práce tam je specifická,“ doplňuje náměstek Tlapa.

Žebříček je kvůli objektivitě rozdělený podle kontinentů. Třeba v Asii jsou mezi jedničkáři ambasády v indickém Dillí, indonéské Jakartě a malajsijském Kuala Lumpur – poslední jmenovaná patří na

špičku i v žebříčku, který zohlednil jen to, jak jsou s prací úřadu spokojeni podnikatelé. „Než jsem odjel do Malajsie, udělal jsem si průzkum mezi institucemi a podnikateli, abych věděl, o co je zájem. Totéž jsem pak obešel, když jsem přijel do Malajsie. A na základě toho jsem si udělal plán oborových misí. Navíc na setkání s partnery se snažím podnikatele osobně doprovázet. V Malajsii je to pořád něco, co má velkou hodnotu,“ říká šéf kualalumpurské ambasády Rudolf Hykl.

V oblasti Blízkého východu a Afriky nasbírala nejvíc bodů zastoupení v Addis Abebě, Rijádu a Abú Dhabí. V euroamerickém regionu se na špičku tabulky dostaly úřady v Londýně, Bělehradu, Římě a Washingtonu. Do výsledné známky se promítlo třeba to, jak si plánují činnost, jaké projekty na podporu byznysu uskutečnily, vedou-li pečlivě záznamy z jednání, jak spolupracují s dalšími institucemi a velkou roli hrálo hodnocení od firem a podnikatelských svazů.

Co se týče jen oblíbenosti mezi byznysmeny, do premiantské skupiny se dostaly Řím, Vídeň, Lublaň, Taškent nebo Pretoria. „Snažíme se firmám pomáhat proplétat se houští jihoafrických předpisů, pokud nemohou vzniklé problémy vyřešit jinak – to bylo třeba pracovní povolení pro Hutní montáže,“ popisuje velvyslankyně v Jihoafrické republice Blanka Fajkusová. I zmíněná firma Hutní montáže z Ostravy, která potřebovala razítka pro dělníky na stavbu elektrárny v Kusile, potvrdila, že problém jinak řešit nešlo. Vyřizování dokladů se vleкло rok, bezvýsledně, než přišla ambasáda v Pretorii na pomoc. „Bez velvyslanectví, které mnohdy šlo nad rámec obvyklých povinností, bychom se nejspíš pořád trápili s nedobytnými jihoafrickými úřady,“ řekl HN již dříve Radoslav Bartoš z ostravské firmy.

Neznamená to, že by velvyslanci v Evropě byli bez práce a nemuseli domácím firmám pomáhat. Třeba v Rakousku ambasáda ve spolupráci s ministerstvem práce zvládla dojednat, aby se tam českým stavebním firmám vrátily peníze, které musí odvádět na zvláštní účet coby odvod za dovolené zaměstnanců. „Od konce přechodných období na volný pohyb pracovních sil v roce 2011 to znamenalo pro naše stavební firmy konkurenční nevýhodu,“ uvádí velvyslanec Jan Sechter. Ne všichni velvyslanci byli nadšení z bodování, které zohlednilo, jak pomohli byznysu. Nebyli dosud na podobnou kontrolu zvyklí a také se báli, že se ekonomická diplomacie stane jediným hlediskem, podle kterého se teď bude oceňovat jejich práce.

„Je jasné, že každá země má svá specifika a velmi důležité jsou třeba i kulturní akce. To se ukázalo třeba u minulého velvyslance v Jižní Koreji, který úspěšně zvedal zájem Korejců o Česko pomocí kulturní propagace,“ mírnil nervozitu.

Zástupci podnikatelské sféry jsou naopak se zavedením vysvědčení za ekonomickou diplomacii plošně spokojeni. „V byznysu platí, že co se nedá měřit, nedá se ani řídit. Několik let jsme po něčem podobném volali a jsme rádi, že jsme se konečně dočkali. Doufáme, že aktivní diplomaté budou za svoji dobrou práci oceněni a ti méně aktivní motivováni k lepším výsledkům,“ uvádí Radek Špicar, viceprezident Svazu průmyslu a dopravy. Stejný postoj má i Hospodářská komora.

„Oceňujeme, že má ministerstvo zájem o zpětnou vazbu, protože v podpoře exportu budou i do budoucna české ambasády a jejich ekonomická oddělení hrát zásadní roli,“ dodává viceprezident komory Bořivoj Minář. Černínský palác zahraniční zastoupení nejen boduje, ale rovněž posiluje. V tom se vláda Bohuslava Sobotky (ČSSD) vydala opačným směrem než ta předchozí Nečasova, která kvůli škrtům ambasády zavírala. Nové úřady přibýly třeba v keňském Nairobi, senegalském Dakaru nebo čínském Čcheng-tu. Letos také vyrazilo do ciziny deset ekonomických radů, na pět ambasád přibudou zemědělské diplomaté a do Izraele odjede vědecko-technický emisar.

Příští rok by chtěl Černínský palác zahraniční zastoupení posílit o dalších 14 ekonomických radů, dvanáct na ambasády a k tomu dvě nové kanceláře CzechTrade. Nejdřív ale ministra Zaorálka čeká náročná debata se správcem státní kasy Andrejem Babišem, protože ten by rád naopak rozpočet Černínského paláce osekával. Tento týden se na pražském setkání ekonomických radů nechal slyšet, že by se počet ambasád měl zrevidovat.

Proti už se naopak ozval prezident Miloš Zeman a premiér Sobotka už dříve jasně řekl, že v zavírání zahraničních zastoupení cestu ke zdravé ekonomice nevidí. „Jsem rád, že se přestaly ambasády rušit. Naopak se chystáme nové otevřít, abychom podpořili naše ekonomické zájmy,“ přislíbil předseda v půlce dubna na Exportérském fóru.

Zdroj: <http://domaci.ihned.cz/>

ČESKÉ OSOBNOSTI: OTTO WICHTERLE

Kontaktní čočky a umělé polyamidové vlákno Silon – jsou nejznámější vynálezy jedinečného člověka, českého chemika, kterým byl Otto Wichterle.

Otto Wichterle se narodil 27. října 1913 v Prostějově. Po maturitě se roku 1931 zapsal na studium chemie na pražské technice, které úspěšně ukončil v roce 1936 doktorátem. Po dobu uzavření vysokých škol nacisty se stal vedoucím oddělení polymerů ve Výzkumném ústavu firmy Baťa ve Zlíně u docenta Stanislava Landy.

Již od 40. let pracoval na projektu pružných polyamidových vláken, ale nechtěl, aby vynález získali nacisté, a proto výzkum nedokončil. Vrátil se k němu až po válce od roku 1946 až do roku 1951, kdy se v Žilině rozjela výroba Silonu ve velkém. Jeho první nápady na realizaci měkkých kontaktních čoček vznikly díky náhodnému rozhovoru ve vlaku.

První prototyp kontaktních čoček z hydrofilních gelů vyrobil a vyzkoušel v roce 1957. Čočky sice nešlo téměř nosit, ale tímto si ověřil, že je možné je vyrobit a soustředil se na techniku výroby nositelných pravidelných čoček. Mezitím byl díky osobním animozitám a politickým čistkám vyštván z Vysoké školy chemicko-technologické.

Ve svých pokusech pokračoval doma a později na Akademii věd, kam přešel z VŠCHT. Své domácí experimenty prováděl s pomocí své ženy Lindy a roku 1961 sestavil svůj první „čočkostroj“ z dílů stavebnice Merkur a dynamy z jízdního kola, který již dokázal vyrobit použitelné čočky. O rok později se mu jich povedlo vyrobit okolo 5000.

Wichterle se sice několikrát dostal do sporu s vládnoucí mocí socialistického Československa, ovšem jeden z nejsmutnějších a nejméně logických případů se stal prodej patentu na výrobu měkkých kontaktních čoček do zahraničí bez vědomí Wichterleho, a za minimální částku.

Po roce 1989 se stal předsedou Československé akademie věd až do jejího zániku 31. 12. 1992 spojeného s rozpadem Československa. Otto Wichterle zemřel 18. srpna 1998.

Zdroj: Vlast.cz

Rubriku připravila: Mirka Schullerová

PAMÁTKY UNESCO: PRAHA

Osídlení Prahy a jejího okolí bylo kontinuální od raného paleolitu do období laténského. S příchodem Keltů tu začínají na konci 2. století před Kristem vznikat oppida, která byla středisky osídlení, správy, kultů, výroby, obchodu a sloužila jako opevněná útočiště. Existuje názor, že právě keltský kmen Bójů dal základ jménu Bohemia. V druhé polovině 6. stol. sem pronikají první slovanské kmeny. Vznik jména Praha není přesně historicky doložen, ale jako nejpravděpodobnější se zdá být název odvozený od slovesa pražiti v souvislosti s výrobou a zpracováním železa. Pražební jámy jsou doloženy i na pražském Petříně. Více se ví o založení Pražského hradu. To lze s největší pravděpodobností klást do druhé poloviny 9. století, kdy sem člen vládnoucí dynastie slovanského rodu Přemyslovců, kníže Bořivoj I., nechal přenést své rodové sídlo z Levého Hradce. Tím dal tomuto místu roli sídla

panovníka knížecích a posléze královských Čech. O významu Prahy v 10. století přináší zajímavou zprávu židovsko-arabský obchodník a diplomat Ibrahim ibn Jakub, který v roce 965 popisuje město Frága, které je postavené z kamene a na jehož tržišti se lze setkat s velkým množstvím kupců a zboží.

Praha - historické centrum

Na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1992. Praha je nejvýznamnější městskou památkovou rezervací u nás. Historické jádro o rozloze 866 hektarů zahrnuje unikátní urbanistický celek Pražského hradu a Hradčan, Malé Strany včetně Karlova mostu, Starého Města s Josefovem (dochovaná část bývalého Židovského Města), Nového Města, Vyšehradu i jejich jednotlivé památky. Rozsáhle založené Nové Město v návaznosti na pozdější přestavby v nových stavebních slozích svědčí o umělecko-společenském a kulturním vlivu Prahy od středověku do současnosti.

Možná nevíte, že...

Karlův most se původně jmenoval Kamenný, a to až do roku 1870, kdy byl teprve pojmenován po svém zakladateli. Na jeho místě stál od poloviny 12. století do poloviny 14. století románský most Juditin, který 3. února 1342 zničila povodeň. Po katastrofě byl v oblasti Juditina mostu používán 15 let provizorní most dřevěný. Stavba nového mostu začala 9. července 1357 v 5 hodin 31 minut a základní kámen tehdy položil sám císař Karel IV. Datum s přesným určením času bylo vybráno s ohledem na konjunkci Slunce se Saturnem, což byl podle výnosu papeže i astrologů nejvhodnější okamžik roku. Zkuste si napsat za sebou rok, měsíc, den a čas založení mostu. Dostanete pyramidu čísel 135797531 (1357 rok, 9 den, 7 měsíc, 5 hodin a 31 minut).

Praha i její dominanta, Pražský hrad, jsou svým stavebně historickým a umělecko architektonickým vývojem řazeny mezi nejvýznamnější památky Evropy. Tvoří unikátní soubor nejrozličnějších stavebních slohů. Od svého založení v raném středověku byly centrem světské i církevní moci, sídlem

českých panovníků a posléze prezidentů. Za dlouhou dobu své existence se staly místy, která vždy vyjadřovala potřeby i vkus svých obyvatel.

Zdroj: unesco-czech.cz
Rubriku připravila: Mária Ramsová

ZAJÍMAVOSTI

STOKORUNA Z ÉRY ČSSR JE JEDNOU Z NEJLEPŠÍCH BANKOVEK NA SVĚTĚ

Stokorunovou bankovkou s portrétem slévače a družstevnice na jedné straně a vyobrazením Karlova mostu a Hradčan na druhé se v Československu platilo až do roku 1993. Na konci 80. let byla nahrazena novým platidlem s podobiznou Klementa Gottwalda, to bylo ale krátce po svržení komunistického režimu v roce 1989 staženo z oběhu.

Hockenhull je kurátorem obří expozice v Britském muzeu, která zahrnuje více než 150 tisíc předmětů z celého světa týkajících se peněz a jiného oběživa. Kromě bankovek vystavuje mince, žetony, cenné papíry, šeky, ale i platební karty. Starou československou stovku označil za jedno ze šesti vizuálně nejlepších papírových platidel na světě. Jejím autorem byl František Heřman, který se svým návrhem vyhrál soutěž vyhlášenou v roce 1951.

První místo na Hockenhullově žebříčku obsadila ekvádorská bankovka v hodnotě 1000 sucres z roku 1944, která je podle experta výtvarně nejpovedenějším platidlem vůbec. Jako druhá se umístila anglická pětilibrovka z roku 1887 a třetí bankovka je připomínkou německé inflace z 20. let minulého století, má totiž hodnotu pěti miliónů marek a pochází z roku 1923. Britský odborník zveřejnil podle britského deníku svůj žebříček krátce poté, co britská centrální banka vyzvala veřejnost, aby se zapojila do výběru umělce, který dá podobu připravované nové bankovce v hodnotě 20 liber.

První papírové peníze na světě vznikly v Číně a evropské bankovky se začaly vydávat v 17. století. Podle listu The Times se nejedná jen o hezké obrázky, ale také o nositele vzkazů a myšlenek. Například výjevy na papírových penězích států někdejšího sovětského bloku nezřídka podporovaly jejich komunistické ideály.

Zdroj: novinky.cz

MUŽE ZA ŽIVITELE RODINY POVAŽUJÍ POUZE ČTYŘI ČEŠI ZE STA

Mužská role v rodině byla odjakživa jasná, muž byl její hlavou a na jeho bedrech spočívala povinnost rodinu uživit. Dnes už to ale neplatí. Role muže jako živitele rodiny se oslabuje, o její důležitosti je přesvědčen pouze každý pětadvacátý Čech. Vyplývá to z průzkumu agentury STEM/MARK pro společnost KRUK Česká a Slovenská republika.

Každý druhý Čech se domnívá, že by za dodržování dobré finanční situace rodiny měli být zodpovědní všichni členové domácnosti, kteří mají finanční příjmy. Tedy nejen manželé či partneři, ale také jejich dospělé pracující děti. Tento názor zastávají především ženy a vysokoškolsky vzdělaní lidé. Dvě pětiny lidí zastávají názor, že za finanční situaci rodiny by měli být zodpovědní především oba manželé či partneři. O finanční zodpovědnosti pouze jednoho partnera, tedy muže či ženy, je přesvědčena pouze desetina lidí. Větší odpovědnost přitom přisuzují ženy ženám a muži naopak mužům.

Přestože by měla mít zodpovědnost za finanční situaci celá domácnost, mnoho Čechů se svým blízkým se svou finanční situací nesvěřuje. O svých příjmech, výdajích a závazcích informují svého manžela či manželku necelé tři pětiny Čechů a v případě partnera či partnerky pouze čtvrtina lidí. Také v případě rodičů a dětí v dospělém věku je informovanost nízká. Své děti informuje o finanční situaci pouze třetina rodičů, stejně tak třetina dětí se svěřuje rodičům se stavem svých financí.

„Převážná většina lidí (90 procent) se obecně domnívá, že by si lidé měli o své finanční situaci říkat a případné problémy řešit společně. Realita je ale bohužel opačná, jak také ukázaly výsledky průzkumu. Právě rodina je přitom institucí, která může člověku s jeho problémy nejčastěji pomoci, a to nejen finančně, ale zejména po psychické stránce,“ uvedla Markéta Fixová ze společnosti KRUK, která se zabývá správou pohledávek. Pro většinu Čechů by přiznání špatné finanční situace jejich blízkého nemělo na rodinné vztahy negativní vliv. Pro zhruba každého druhého člověka by rodinné vztahy v případě přiznání dluhu zůstaly stejné.

Pro tři z deseti oslovených by vzniklá situace naopak rodinné vztahy posílila. Negativně by dluhy ovlivnily rodinné vztahy pouze v případě každého pátého člověka. „Přiznání dluhů sobě i své rodině je velmi těžký, nicméně důležitý krok. Vzniklá situace je pro zadluženou osobu ve většině případů velmi psychicky náročná. Je tak důležité, aby se rodina s danou situací co nejrychleji vyrovnala a zadluženou osobu podpořila nejen finančně, ale hlavně psychicky v její snaze finanční problémy řešit,“ dodala Fixová.

Zdroj: novinky.cz

Rubriku připravila: Mária Ramsová

ČESKÉ LÁZEŇSTVÍ: KONSTANTINOVY LÁZNĚ

Lázeňské městečko Konstantinovy Lázně leží severozápadně od Plzně v nadmořské výšce 520 m v ekologicky čisté lesnaté oblasti. Konstantinolázeňská minerální voda má nejvyšší obsah kysličníku uhličitého v Čechách a je velmi vhodná pro léčení nemocí oběhového systému a pohybového ústrojí. Více než dvousetletá tradice lázeňské léčby je navíc zárukou poskytování kvalitní lázeňské péče. Příroda a klidné okolí vytváří z Konstantinových Lázní ideální místo pro rodinnou dovolenou zaměřenou na pohyb v přírodě a následnou relaxaci.

Přírodní léčivé zdroje

Přírodní, studená, prostá, železnatá, hypotonická hydrogenuhličitano-sodno-hořečnatá kyselka se zvýšeným obsahem kyseliny křemičité.

Léčebné indikace

Dospělí: nemoci oběhového ústrojí, nemoci z poruchy výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí, nemoci nervové, nemoci pohybového ústrojí, nemoci onkologické.

Volný čas

Po cyklovýletu, Nordic Walkingu nebo pěší turistice v údolích potoků pod zříceninami hradů Gutštejn a Švamberk mohou hosté odpočívat v novém wellness centru s bazénem, vířivkami a saunami, nebo si dopřát některou z mnoha druhů masáží. Tréninkové golfové patovací koberce, půjčovna jízdních kol, Nordic Walking centrum, stoly na stolní tenis, hřiště pro pétanque a v zimních obdobích ledová plocha pro hru metaná. Fotbalové a volejbalové hřiště, tenisové kurty, hřiště na minigolf a venkovní koupaliště. V širokém okolí jsou ideální podmínky pro houbaře.

Výlety do okolí

Stříbro: Dochovaná část městských hradeb s velkolepou věží, postavenou v husitské době, a s Evropskou bránou. Františkánský klášter z 13. století, v němž jsou umístěny muzejní exponáty věnované těžbě stříbra a olova.

Bezručice: Restaurovaný renesanční zámek. V kapli se nachází unikátní obraz na skle zobrazující narození Krista (autor J. Rybák).

Exkurze – tematické vycházky: Historie těžby v okolí Stříbra, Hradištský vrch, Šipín, údolí řeky Kosí, romantická zřícenina hradu Gutštejn, hrad Krasíkov (Švamberk), za prameny historie, Ovčí vrch a další.

Teplá: Premonstrátský klášter z 12. století, jehož nejcennější částí je knihovna, druhá největší v České republice, a románsko-gotický chrám Blahoslavení.

Zdroj: www.lecebne-lazne.cz
Rubriku připravila: Mária Ramsová

ČEŠTINA

Psaní přímé řeči není v češtině nijak jednoduché, dnes proto pokračujeme v procvičování.

Cvičení:

Doplňte uvozovky a znaménka za větami:

Pes a vrabec

Fousek se jednoho dne utrhl z řetězu a šel pryč. Pán se o něho nestaral a nedával mu pořádně najíst. Fousek šel lesem a měl hlad. Nad úvozem přeletěl vrabec a všiml si Fouska. Na první pohled poznal podvyživeného psa.

Kampak povídá vrabec, když k němu Fousek došel

Někam pryč pravil Fousek a sedl si

Takhle sotva někde přijdete povídá vrabec musíte se najíst a odpočinout si....

Pes mlčel

Co byste říkal masu

Pes se olízl

Tak za mnou já poletím nejkratší cestou do města kdybyste nemohl dál, štěkněte já počkám
Za necelou hodinu byli ve městě. Tam zavedl vrabec Fouska do řeznického krámu

(podle Jana Wericha)

Jazykolamy

Na sykavky

Za lesem je zámek, na něm zlatá báň.

V zámku zlatovláska, hlídá ji zlá saň.

Honza draka zabil, princeznu si vzal,

a tak se stal z Honzy v zlatém zámku král.

Na R, Ř a L

Rubl, dolar, libra.

Odneste ten revolver do laboratoře.

Letěl jelen jetelem? Jelen jetelem letěl.

Vytří ty tři trychtýře.

Hlavní roli lorda Rolfa hrál Vladimír Leraus.

Kmotře Petře, nepřepepřete mi toho vepře. Jestliže mi, kmotře Petře, toho vepře přepepříte, tak si toho přepepřeného vepře, kmotře Petře, taky sníte.

Byl jeden Řek a ten mi řek, abych mu řek, kolik je v Řecku řeckých řek. A já mu řek, že nejsem Řek, abych mu řek, kolik je v Řecku řeckých řek.

Zdroj: zena.centrum.cz

10 nejčastěji špatně užívaných českých slov

Čeština je krásný jazyk. Proto mě trápí, jak nejen vlivem internetu a sociálních sítí chřadne a upadá. Není to však internet ale lidská lenost, která je toho příčinou. Je na každém z nás, jestli chceme tento jazyk udržovat v jeho tradiční podobě a přirozeně ho rozvíjet, anebo ho necháme degenerovat. Pojdme si projít pár chyb, které jsou nejčastější, a ve správné podobě je uvidíte už jen zřídka.

1. By jste

Správné tvary jsou pouze bych, bys, by, bychom, byste, by, obdobně abyste, kdybychom apod. Formy bysme, aby jsme, by jste atd. jsou chybné. Řekli byste to? Pokud následuje zvrtné zájmeno se, si, pak ve druhé osobě koncovka -s přechází k němu: kdyby ses, udělal by sis. „Tos nečekals,“ ale asi ne.

2. Dceřinná

Správný tvar je s jedním n, tedy dceřiná. To platí i o ostatních tvarech jako je dceřiný, dceřiných, dceřinými apod. Jako byste řekli dceři: „Na.“

3. Standartní

Něco, co vyhovuje platným normám, je standardní. Písmeno t se píše ve slově standarta, tj. vlajka.

4. Samozřejmě

Spojením slov „sám“ a „zřejmý“ vzniká samozřejmý, tedy samozřejmě. Samozřejmost.

5. Shlédnutí videa

Shlédnout vyjadřuje pohled shora dolů (buď doslova, nebo ve významu dívat se na někoho přezíravě), zatímco zhlédnout znamená prostě spatřit nebo zúčastnit se nějaké akce jako divák. Zhlédnout se poté znamená najít v něčem zálibu nebo stanovit si někoho jako svůj vzor.

6. Lyžiny

Správný tvar je ližiny (nemá s lyžemi nic společného). Slovo ližiny vzniklo ze slova „líha“ (je příbuzné s „líhat“). Ústav pro jazyk český říká toto: „V jazyce rozlišujeme dvě různá pojmenování různého

původu: sportovní náčiní pro jízdu po sněhu (lyže) na jedné straně a technické prostředky umožňující změnu/přesné zajištění vzájemné polohy těles či styk určitých ploch těles – tj. posun/pohyb jednoho předmětu po druhém, příp. upevnění jednoho tělesa na druhé v profilované či jinak tvarově přizpůsobené ploše – (lížiny) na straně druhé.”

7. Motlitba

Správný tvar je modlitba. Od slov modlit se, modla, modlení apod.

8. Vyjímka

Přestože je základem sloveso vyjímát, správný tvar podstatného jména je pouze výjimka (podobně jako slova odvozená – výjimečný). Podstatné jméno ke slovesu vyhýbat zní výhybka, nikoli vyhýbka. Způsob tvoření lze vysledovat i z následujících příkladů: vytáhnout – výtah, vyslychat – výslech, vypláchnout – výplach, vyzkoumat – výzkum, vyvíjet – vývoj.

9. Protěžovat

Správný tvar je protežovat. Pochází z francouzského protégé = chráněnc, nemá nic společného s protěží – rostlinou – ani s tíhou (těžkostí). Souvisí se slovem protekce (původně ochrana).

10. Ranný

Přídavné jméno raný znamená časný – raný salát, raný středověk. S výrazem -ranný se lze setkat u přídavných jmen vytvořených od slova rána – šestiranný kolt. Jako méně časté samostatné slovo je odvozeno od rána ve významu zranění, např. ranné krvácení (= krvácení z rány) nebo ranné hojení (= hojení rány).

Zdroj: <http://jazykove.fairlist.cz/>

Rubriku připravila: Radka Hejmalová-Millar a Mária Ramsová

ZÁBAVA

RECEPTY – JAK NA NEMOCI

Křen s medem

Křen najemno nastrouháme a 2 lžíce křenu smícháme se lžící medu. Užívat bychom pak měli

3 x denně jednu čajovou lžičku, u dětí dávku raději o něco snížíme.

Už za moment po jeho konzumaci pocítíme, že se nám „spouští rýma“, snadněji odkašláváme a lépe se nám dýchá.

Cibulový sirup

Nakrájíme 3 cibule na kolečka. Postupně je vrstvíme do nádoby a prosypáváme cukrem (nejlépe třtinovým). Nakonec přikryjeme a necháme odstát. Za několik hodin pustí cibule šťávu, kterou slijeme do skleničky. Sirup podáváme při kašli několikrát denně po lžičkách.

Cibulový čaj

Do 200 ml vroucí vody dáme na 5 minut vařit 2 nadrobno nakrájené cibule.

Necháme 10 minut vyluhovat, scedíme a osladíme medem. Pijeme několikrát denně.

Octový zábal - proti nachlazení a horečce

Vlněné ponožky namočte do studeného octového vodného roztoku (šest lžic octa na půl litru vody). Ponožky vyždímejte a oblékněte si je. Přes ně si natáhněte suché ponožky a jděte si lehnout. Po asi dvaceti minutách zábal vyměňte. Účinky: Ocet je tradiční a velmi účinné antiseptikum, působí silně protizánětlivě a příjemně chladivě. Stejně jako tvarohové zábal, snižují také octové ponožky horečku. Za dvě hodiny se tělesná teplota díky zábalu sníží přibližně o jeden stupeň.

Onemocnění horních cest dýchacích

Při nemocech se doporučuje brát med s teplým mlékem (40° C) nebo med s citrónovou šťávou (šťáva z 1 citronu na 100 g medu) .

Medvědí mléko

Teď jeden tip pouze pro dospělé. Je výborný a velmi účinný při počátečních příznacích nachlazení. Ohřejeme 200 ml mléka, přidáme panáka rumu a 2 lžice medu. Stačí vypít 2 sklenice za večer a ráno.

Zázvorový čaj

10g čerstvého strouhaného zázvoru vaříme 5 minut v 1 litru vody. Poté ho přes cedník vymačkáme. Do vzniklého čaje se přidáme šťáva z jednoho citrónu či pomeranče, osladíme a pijeme horké.

Zdroj: příspěvek krajanů

HUMOR

V zoologické zahradě žadoní malý Jaroušek: „Mami, já se chci povozit na oslovi.“ „Tak řekni tatínkovi, ať tě vezme na ramena!“

To se rozletí dveře od saloonu a dovnitř vletí totálně nažhavenej Joe a řve: „Kterej zatracenej blázen natřel mýho koně nazeleno?“ U baru se zvedne chlap, dva metry dvacet, ramena jak podstavec na pomník a ucedí: „Já, co má bejt?“ „Ale já se chtěl jenom zeptat, kdy ta barva uschne.“

Leží chlap s chřipkou v posteli, když vtom někdo zazvoní. Za dveřmi stojí malinká deseticentimetrová smrtka. Když ji uvidí, lekne se a říká: „Ty si jdeš pro mě?“ „Ne, pro křečka.“

Rubriku připravila: Mirka Schullerová

SPRÁVNÁ ŘEŠENÍ

Pes a vrabec

Fousek se jednoho dne utrhl z řetězu a šel pryč. Pán se o něho nestaral a nedával mu pořádně najíst. Fousek šel lesem a měl hlad. Nad úvozem přeletěl vrabec a všiml si Fouska. Na první pohled poznal podvyživeného psa.

„Kampak?“ povídá vrabec, když k němu Fousek došel.

„Někam pryč,“ pravil Fousek a sedl si.

„Takhle sotva někam přijdete,“ povídá vrabec. „Musíte se najíst a odpočinout si....“

Pes mlčel.

„Co byste říkal masu?“

Pes se olízl.

„Tak za mnou! Já poletím nejkratší cestou do města. Kdybyste nemohl dál, štěkněte. Já počkám.“

Za necelou hodinu byli ve městě. Tam zavedl vrabec Fouska do řeznického krámu.